

Val Săndulescu

Un destin prea puțin clement, prea puțin generos l-a smuls pe Val Săndulescu de pe scenă. L-a smuls din mijlocul confrăților. Pe el, atât de devotat scenei. Pe el, atât de credincios breslei.

Numai că plecare nu poate însemna și uitare. Ochii lui, cu o privire sfredelitoare și de o ardență unică, ne vor urmări îndelung și imaginea omului cu înfățișare firavă, dar tăinuind, în spatele aparențelor, o ne-cuprinsă vîlvătaie.

Și gîndul nostru, al celor care l-am cunoscut zbaterea, se va întoarce mereu la artistul subțire, care s-a dorit — și a izbutit să fie — om de teatru total. Actor și regizor. Scenarist și libretist. Comentator al artei scenice. Memorialist al evenimentelor desfășurate sub semnul Thaliei. Totul împlinit cu inteligență și luciditate. Cu patimă și dăruire. Cu vocație și profesionalitate.

Din cartea ce va consemna întreg șirul celor care au trudit pentru propășirea teatrului românesc nu va putea lipsi fila Val Săndulescu. Nu vor putea lipsi împlinirile lui. Ca actor, Sosia din *Amfitrion de Plaut* — rol cu care și-a dobîndit titlul de noblete de comedian format la cea mai înaltă școală. Acolo și atunci cînd dascălii se numeau Maria Filotti și Victor Ion Popa, Ion Maximilian sau Lucia Sturdza-Bulandra. Reușitele obținute pe scenele teatrelor „Arnatei” și „Nottara” ne-au arătat un Val Săndulescu autentic Smerdiakov în *Frații Karamazov* și rafinat Richelieu în *Cei trei mușchetari*. A creat portretul caricatural al lui Don Basilio în *Nunta lui Figaro* și chipul înțeleptului Menenius Agrippa în *Coriolan*... A compus cu finețe ambiguitatea lui Thomas Pollok din *Schimbul de Paul Claudel*... Știa să comunice tensiunea situațiilor-limită, identificîndu-se cu telefonistul „Alo, Maria!” din Ultimul mesaj de Laurențiu Fulga. Să nu-l uităm nici în *Maiorul din Jocul de-a vacanța* (M. Sebastian), rol realizat cu eforturi supraomenești, sfîdînd boala ce-l măcina. Ar mai fi, desigur, de amintit și alte întruchipări — nu neapărat personaje de prim-plan, cu mult „text”, însă oameni complicați, cărora le-a descoperit suferința. Ca regizor, încă de la debut, cu *Mașenka* lui Afinoghenov a obținut un premiu I. Iar mai departe, flo că l-a pus în scenă pe Costache Caragiale, fle că a montat din Goldoni sau din Căpek, de fiecare dată spectacolul a ieșit fără fisură. Și tot pentru a servi teatrul și pe slujitorii lui, Val Săndulescu a dăruit, cu condei sigur, izbutite versiuni românești operetelor Victoria și-al ei husar, La „Calul Bălan”. M-selle Nitouche și a fost libretistul operei Bălcescu. Neșters rămînîndu-i numele, pentru zece și zece de ani, pe afișele acestor spectacole ale scenelor noastre lirice.

Iar glasul lui, cu virtuți deosebite, va continua să ne încinte ceasurile tirzii ale serii, oferindu-ne, pe calea undelor, cîteva dintre cele mai frumoase poeme ale literaturii noastre...

Să-i dăm lui Val Săndulescu ceea ce de drept i se cuvine: întreaga noastră prețuire.

Sanda DIACONESCU